רבי ישמעאל פרק רביעי עבודה זרה נג.

מסורת הש"ס

(א) [תוספ' פ"ז ה"ט], (ב) [לעיל מב.], (ג) [לעיל מד:], (ד) לקמן נח:; [כתובות יג:], (ה) [תוספ' פ"ו ה"כ ע"ש], (ו) [שיך לעמ' הקודם],

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אבל. לאו דווקא צורף. עי' לעיל מג ע"ב תוד"ה לחידי:

הגהות הב"ח

(א) גמ' לא נצרכה אלא שיש לו: (ב) שם כמשנה רקק בפניה: (ג) גמ' כין בזו וכין בזו מחלוקת: (ד) רש"י ד"ה ר"ה היגו וכו' והיא גופיה נמי לא אינטריך לאשמועינן: (ה) ר"ה ודברי וכו' מכלל דחבריו נמי: (ו) ר"ה שומרה ע"מ לחכלה: (ז) ר"ה ומנו לוקף וכו' מימר אמר איידי דדמיה יקרין אמי לוקף: (ח) ר"ה אם עד שלא נתן וכו' ואינה כטילה היא. נ"ב ע"ל בפ' נתרא דף עח: (ט) תוס' ד"ה לו אלמא וכו' לחמות דלאו דוקא ולא וכו' כלומר בצורף: (י) באו"ד דלא אתיא כריימתא כדפשטינן ותמי: (כ) באו"ד הא למ"ד בלורף וכו' אם לא שנאמר כן:

מוסף רש"י

פחסה. הכה עליה ישראל נפטים עד שנתמעכה נורמה אבל לא מיקרה כלום (לעיל מב.), גרדה. נטיט ונלוחה (לעיל מד.), גרוטאות. מחיטות כסף (בכורות יג.), אם עד שלא נתן מעות יחזיר. דלא קנייה ולא מיחייב לגערה (לקמן נא:) דמשיכה אינה קונה (בכורות שם). יוליך הנאה לים המלח. דבעודת כוכבים ביד ישראל אינה בטלה עולמית (שם) דכיון דלא מצי לאהנויי ולמשקל דמי (לקמן נא:).

רבינו חננאל

ב"ר לא נצרכה כגון שיש לו בה שותפות כו'. איכא דמתני לה אברייתא. ר' שמעון בן מנסיא אומר עבודת כוכבים של ישראל אינה בטלה עולמית. ואפילו יש לעובד כוכבים בה שותפות וקמ"ל ישראל מדעתא דנפשיה פלח לה לעבודת כוכבים. וכי מבטיל לה עובד כוכבים לא מבטיל אלא חולקא דנפשיה. אבל חולקיה דישראל לא מצי מבטיל ליה. ירושלמי ועבודת כוכבים שבעבודת ישראל אין לה בטילה עולמית: מתני' כיצד מבטלה. קטע ראש אזנה. קטע ראש חוטמה. ראש אצבעה. פחסה כגון שהעביר צורת פניה ונראית כעין טס אע"פ שלא חסרה בטילה. אבל רקק או השתין בפניה או זרק בה צואה לא בטלה. מאי טעמא דרשעת כעפר

עין משפט נר מצוה

לט א ב מיי' פ"ח מה"ע עבודת כוכבים הל' ט סמג לאוין מה טוש"ע י"ד סי' קמו סעיף ג:
מ ג מיי' שם הל' י טור ש"ע שם סעיף ז:
מא ד מיי' שם טוש"ע שם סעיף ח:
מב ה מיי' שם טוש"ע שם סעיף ז:
מג ו מיי' שם טוש"ע שם סעיף ח וע"ש:
מד ז מיי' שם פ"ז הל' ה סמג שם טוש"ע שם סעיף נ:
מה ח מיי' שם פ"ח הל' י סמג שם טוש"ע שם סעיף ט:

תורה אור השלם

1. וְעָבַר בָּהּ נְקִשָּׁה וְרָעַב וְהָיָה כִּי יִרְעַב וְהִתְקַצֵּף וְקִלֵּל בְּמַלְכּוֹ וּבֵאלֹהָיו וּפָנָה לְמַעְלָה: וְאֶל אֶרֶץ יַבִּיט וְהִנֵּה צָרָה וַחֲשֵׁכָה מְעוּף צוּקָה וְאֲפֵלָה מְנֻדָּח:
ישעיהו ח כא-כב

רבינו חננאל (המשך)

עבד לה הכי כי הדר ומשתככת חמתו והדר ועביד לה כדכתיב והיה כי יִרעב והתקצף וקלל במלכו ובאלהיו ופנה למעלה וכתיב בתריה ואל ארץ יביט והנה צרה וחשכה מעוף צוקה ואפילה מנודח: פיסקא מכרה או משכנה ר' אומר ביטל וחכ"א לא ביטל. איבעיא להו כשמכרה לצורף ישראל מחלוקת ר' וחכמים. אבל אם מכרה לצורף עובד כוכבים דברי הכל לא ביטל. או דלמא בין בזה ובין בזה מחלוקת. ת"ש דאמר ר' נראין דברי לרבנן בשמכרה לחבלה. ומאן ניהו צורף ישראל שאף חכמים לא נחלקו עלי אלא כשמכרה לצורף עובד כוכבים דאיכא למימר לעובדה [מכרה]. אבל לחבלה מודו לי. מיתיבי הלוקח גרוטאות מן העובדי כוכבים ומצא בהן עבודת כוכבים אם עד שלא נתן מעות משך הרי זה יחזיר. משנתן מעות משך יוליך לים המלח. אי אמרת בשלמא בצורף ישראל אם מכרה לו פליגי. ורבנן אמרי לא ביטלה. הא מני רבנן היא ומשום הכי כיון שקנאה יוליך לים המלח שעדיין לא ביטלה. וכיון שקנאה ישראל אין לה בטילה עולמית. אלא אי אמרת מכרה לצורף ישראל דברי הכל בטילה. אמאי יוליך לים המלח. הא כבר ביטלה. ופרקינן כי אמרינן בצורף ישראל ד"ה ביטל (ו) בפירוש עבודת כוכבים. אבל הכא אדעתא דגרוטאות זבין אבל אדעתא דעבודת כוכבים לא זבין. מ' גרוטאות שיברי כלי מחבות: ת"ל לוה עליה או שנפל עליה מפולת או נגנבה ליסטין אם בין מדינת הים אם

(ו) [תוספ' פ"ז ה"ט], (ז) [לעיל מב.], (ח) [לעיל מד:], (ט) [תוספ' פ"ו ה"כ ע"ש], (י) [שיך לעמ' הקודם],

(ד) והא גופה לא אצטריך לאשמועינן דהא נמי פסיקא שאינו יכול לבטל מלקו של עובד כוכבים שאפילו שלו אין יכול לבטל אלא למידק מינה ישראל הוא דלא מבטל מלק העובד כוכבים אבל עובד כוכבים יכול לבטל מלק עצמו ולא אמרינן כי היכי דמלקו של ישראל לא בטיל בטיל: שיש לו לעובד כוכבים בה שותפות. אפילו ביטל עובד כוכבים מלקו ההוא דישראל לא בטיל: וקמ"ל ישראל מדעתא דנפשיה פלח. ולא תני כדעת עובד כוכבים: מתני' פחסה. מיעכה בקורנס: גרסה. בטיט סחוב והשלך: אינה בטילה. לדפוס שעמת רמת עלה והדר פלח לה. כל הני ביטולי בעובד כוכבים קמיירי: גמ' שפחסה בפניה. וקלקל צורתה: מנסני מילי. דהדר פלח לה: וקלל במלכו. מקלל את עבודת כוכבים שלו ומבזה אותה: ופנה למעלה. לבו למעלה לשמים: ואל ארץ יביט מוחר ועובד עבודת כוכבים שלו: זעירי משמיה דרבי יוחנן ור' ירמיה בר אבא משמיה דרב. פליגי בטעמא דמתני': סתם לוקחי מתכת לורפים הן: בלורף עובד כוכבים. שמכרה עובד כוכבים לצורף תכירו הסם קאמרי דבגן דלא בטלה דסבר המוכר כיון לוקח זה עובד כוכבים הוא פלח לה ולא תבר לה: אבל. מכרה עובד כוכבים לצורף ישראל משמע בטלה מדעתיה דמידע ידע דהאי תבר לה: גרלין דברי שמכרה לחבלה. דביטל: ודברי חבירי. דלא ביטל כשמוכרה לעובדה. ומדקתני גרלין דברי בהא אבל דברי חבירי אין גרלין בה מכלל דאיהו נמי עלה פליג וה"ק אני שמעתי בשמיהן ביטל והן שמעו בשמיהן לא ביטל ונראית שמועתי משמועת חבירי בלחבלה ושמועת חבירי משמועתי בלעובדה: אילימא לחבלה ממש. (ז) שנתנה ע"מ לחבלה: מ"ט דמ"ד ביטל. בלעובדה הא בהדיא אמר ליה לשם עבודת כוכבים אלמא לא אפקיה מוכר מכלל עבודת כוכבים: ומ"ט דמ"ד לא ביטל. בלחבלה הא ודאי בטלה מדעתיה: ומנו לוקף ישראל. והאי סתמא זכין ליה ודקאמרי רבנן דלא ביטל מימר אמר (ז) האי לוקף ישראל הדר מזכין לה לעובד כוכבים ופלח לה ור' סבר כיון דלוקף ישראל הוא מידע ידע האי עובד כוכבים דסתמא מבולי מתכיל לה ומתיקה בכור: לא. לעולם בלוקף ישראל אפילו לרבנן ביטל והאי דקאמר ר' נראין דברי כשמכרה לחבלה לאו דפליגי רבנן עליה דימא דברי לשמעי מחלוקתינו מדברי חבירי אלא ר' לפרושי פלוגתייהו אתא ולאשמועינן דבלוקף עובד כוכבים הוא דפליגי וה"ק נראין דברי לחבירי ומודים הם לי כשמכרה למי שעתיד לחבלה שדברי חבירי כשמכרה לעובדה הן. ולישנא דמלאתא דיקא הכי מדלא קתני נראין דברי חבירי אלא ודברי חבירי מכלל דנראין דרישא לחבירי קאמר דנראין הלכך אי הוה תני סיפא ונראין הוה משמע ונראין דברי חבירי לי בלעובדה וא"כ נמאי פליגי: גרוטאות. שברי כפפיס: אם עד שלא נתן מעות משך יחזיר. לעובד כוכבים ויבטלנה ואמר כך אם ירלה יקחנה ממנו. ואע"ג דמשך לא אמרינן עבודת כוכבים של ישראל היא (ח) ואינה בטילה דהא משיכה בטעות הואי דלא ידע שיש בהן עבודת כוכבים: אם משנתן מעות משך יוליך. הגאה ליס המלח ואין רשאי להחזירה לעובד כוכבים וליטול מעותיו ואע"ג דמשיכה בטעות הואי כיון דיהב דמי כי הדר שקליהו מימזי כמאן דמזכן. אלמא אע"ג דזכין עובד כוכבים לישראל קאמר אסורה דלא בטלה: מי אמרת בשלמא כו' אלא מי אמרת לצורף ישראל דברי הכל בטלה הא. מתניתין דישראל הוי לוקח וקתני יוליך ליס המלח מני: שאני הכא דהאי עובד כוכבים אדעתא דעבודת כוכבים לא זכין. לא ידע שיש שם עבודת כוכבים אבל היכא דזכין עבודת כוכבים לבדה לצורף ישראל דברי הכל בטלה מדעתא: לוה עליה. עובד כוכבים אפילו מצורף ישראל: או שנפלה עליה מפולת. ואינו חס לפטותה: או שנגנבה ליסטים. ואינו מחזר אחריה: כמלאמת

אבל בצורף ישראל. (ט) לאו דווקא צורף דאפי' שאינו צורף נמי דכל ישראל לגבי עבודת כוכבים כצורפין מדמותיב מהלוקח גרוטאות ומי כשאינו צורף אסור מאי קפיך דלמא כשאינו צורף אייתי אלא אייתי דנקט צורף עובד כוכבים נקט נמי צורף ישראל: **או** דלמא בין בזו ובין בזו מחלוקת.

פירוש וה"ק אף בצורף ישראל הכי"ן גרים מיקו והדר גרים מיתיבי א"ר נראין כו' ומותיב למ"ד מחלוקת בצורף עובד כוכבים אלמא אין בזו ובין בזו מחלוקת אבל ליכא למימר דלמיפסע בעיין אתי וקא מוכח דבתרוייהו פליגי כדמשמע מתוך פ"ה דלמ"ד כי קמשני לדחות (ט) שאין דוקא ולא פליגי אלא בחדא כלומר לצורף עובד כוכבים א"כ מקשי למ"ד בצורף ישראל פליגי והוה ליה למימר מיתם למ"ד בצורף עובד כוכבים מחלוקת אלא למ"ד בצורף ישראל דוקא מחלוקת היכי ליפני דאין לומר דליפני נראין דברי לי במכרה לחבלה ודברי חבריי במכרה לעובדה דהכי הוה ליה לגנויי ועוד דאין זה מעין מקומות אחרים כהמוכר הספינה (ב"מ דף עט.) גבי הקדש וכן בפרק קמא דחולין (דף יב.) גבי אשפה שבשוק ומיהו יש לישב הגירסא כמו שהיה בספרים וכפ"ה וכא לפשוט הבעיא וקאמר הכי מ"ש א"ר נראין כו' אלמא בצורף ישראל נמי פליגי ואיפשיטא בעיין דכין בזו ובין בזו פליגי ומקשי למ"ד בצורף עובד כוכבים דוקא פליגי דלא אתיא כריימתא (י) כפשטיה ודאי כלומר אפי' למ"ד בצורף עובד כוכבים דוקא פליגי יש לפרש הכריימתא כן ומיהו הפשיטות לא נדחית דלמ"ד בצורף ישראל פליגי והא אף בצורף ישראל קאמר וג"ל דהו עיקר דולאי הפשיטות לא נדחית דלגירסת הריב"ן נמי יש להקשות אמאי קאמר מיקו הא (כ) כמ"ד בצורף ישראל מחלוק' אי אפשר לישב הכריימתא אם לא שאמר כין בזו ובין בזו מחלוקת ולא קשיא דקאמר מיקו ופשיט כתר הכי דהכי אשכחן בפרק בתרא (דף סח.) גבי נעיא דפוגם מעיקרא מחלוקת דקיימא בתיקו ונמר הכי פשיט ליה: אם

(ט) הלוקח גרוטאות מן העובדי כוכבים ומצא בהן עבודת כוכבים אם עד שלא נתן מעות משך יחזיר אם משנתן מעות משך יוליך לים המלח אי אמרת בשלמא בצורף ישראל מחלוקת הא מני רבנן היא אלא אי אמרת בצורף עובד כוכבים מחלוקת אבל בצורף ישראל דברי הכל בטיל הא מני שאני התם דאדעתא דגרוטאות זבין אדעתא דעבודת כוכבים לא זבין תנו רבנן (ח) לוה עליה או שנפלה עליה מפולת או שגנבוה ליסטין או שהניחוה הבעלים והלכו למדינת הים אם

(ח) פוי' נ"ל אם מכרה כפירוש אדעתא דעבודת כוכבים יכו'.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com